

Beleidskader exploitatie en beheer buitensport

Gemeente Harderwijk

Datum

8 oktober 2014

Referentie

1358RV

In opdracht van

Gemeente Harderwijk

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Bestuurlijke kaders	3
1.2	Leeswijzer	3
Hoofdstuk 2	Huidige situatie	4
2.1	Buitensportaccommodaties in Harderwijk	4
2.2	Rol gemeente bij gemeentelijke buitensportaccommodaties	6
2.3	Huidige exploitatie gemeentelijke buitensportaccommodaties	7
Hoofdstuk 3	Exploitatievormen	8
3.1	Hoofdvormen exploitatie en beheer	8
3.2	Huidige uitgangspunten sportbeleid	9
3.3	Randvoorwaarden	11
Hoofdstuk 4	Voorstellen	18

1.1 Bestuurlijke kaders

Met het vaststellen van het Beleid en beheerplan buitensportaccommodaties 2012-2016 (raadsbesluit 19 april 2012) is bestuurlijke opdracht gegeven om nader onderzoek te doen naar nieuwe beheervormen van gemeentelijke sportaccommodaties. Uit het bijbehorende projectplan het volgende citaat : “Veel zaken die het ondernemerschap voor (sport) verenigingen mogelijk moeten maken, zijn in huidig beleid niet vastgelegd. Marktconforme en/of kostprijs dekkende tarieven, (ver)huurvoorwaarden, multifunctioneel gebruik, de mogelijkheid voor het oprichten van een beheersstichting, maatschappelijke betrokkenheid en buurtsport zullen in dit kader nader worden onderzocht. In overeenstemming met het te formuleren integraal accommodatiebeleid zal een duidelijk sportaccommodatiebeleid vorm gegeven kunnen worden”.

Eveneens in 2012 gaat het project Sportkracht van start in Harderwijk met als centrale doelstelling het vitaliseren van sportverenigingen en het stimuleren van ondernemerschap bij sportverenigingen. Een kopgroep van 5 verenigingen/sportaanbieders¹ ontwikkelt samen met de gemeente een plan (juni 2013) voor vijf deelprojecten. Een van de vijf deelprojecten zal een nader onderzoek zijn naar de mogelijkheden om door middel van een (gezamenlijke) beheersstichting taken en verantwoordelijkheden op het gebied van beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties over te dragen en daarbij rekening houdend met onder meer financiële gevolgen, personele gevolgen, fiscale gevolgen en kwaliteitsbewaking.

Met het vaststellen van het Beleid en beheerplan buitensportaccommodaties 2012-2016 is besloten een natuurgrasveld bij vv Hierden om te bouwen tot kunstgrasveld. Los van het deelproject ‘gezamenlijke beheersstichting’ heeft vv Hierden zelf een plan ontwikkeld voor de aanleg van kunstgrasvelden en de exploitatie daarvan. De vereniging kreeg vanuit lokale politiek positieve reacties. Omdat dit plan nog teveel vragen onbeantwoord liet en afweek van uitgangspunten zoals door de raad bekrachtigd (onder andere gezamenlijke beheersstichting) is besloten de aanleg in opdracht van de gemeente aan te leggen en daarna een afgewogen keuze te maken over exploitatie en beheer van de buitensport (Collegebesluit 18 februari 2014).

De gemeente Harderwijk heeft tot op heden een grote rol bij exploitatie, onderhoud en beheer van de buitensportaccommodaties. Dit beleidskader verkent de mogelijke exploitatie- en beheervormen met de voor- en nadelen en komt met voorstellen voor de toekomstige exploitatie- en beheervorm van de gemeentelijke buitensportaccommodaties.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in de huidige wijze van exploitatie en beheer van de buitensportaccommodaties in Harderwijk. Hoofdstuk 3 beschrijft de verschillende hoofdvormen van exploitatie en beheer, de huidige beleidsmatige uitgangspunten in Harderwijk en welke aandachtspunten er spelen (randvoorwaarden) bij de keuze voor de toekomstige exploitatie- en beheervorm.

Hoofdstuk 4 bevat een voorstel voor de toekomstige exploitatie- en beheervorm.

¹ Voetbalvereniging Hierden, Volleybalvereniging Harderwijk, Korfbalvereniging Unitas, Atletiekvereniging Athlos en Sportschool Johan van den Hoofdakker.

2.1 Buitensportaccommodaties in Harderwijk

Bij een deel van de buitensportaccommodaties berust het eigendom bij de gemeente en deze worden via een huurovereenkomst verhuurd. Dat geldt voor de drie voetbalaccommodaties en de accommodaties voor hockey, atletiek en de korfbal (verder aangeduid als de gemeentelijke buitensportaccommodaties). Het onderhoud aan de opstallen bij deze accommodaties gebeurt door de verenigingen en de verenigingen ontvangen daarvoor een bijdrage (gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan).

Met de overige buitensportaccommodaties (jeu de boules, tennis, kano, hengelsport, motorsport, hippische sport en ijsclub) heeft de gemeente geen of incidenteel bemoeienis. De verenigingen die deze accommodaties gebruiken zijn zelf verantwoordelijk voor de exploitatie. In een aantal situaties is de ondergrond van de gemeente en is een recht van opstal en/of een recht van erfpacht gevestigd.

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de buitensportaccommodaties.

De gemeente is eigenaar van de sportaccommodaties die in het bovenste deel van tabel 2.1 zijn vermeld, behoudens de opstallen. Deze zijn meestal overgedragen met een recht van opstal of recht van erfpacht. De gemeente zorgt voor de exploitatie van de natuurgrasvelden, de kunstgrasvelden en de atletiekbaan. De exploitant is de natuurlijke of rechtspersoon die het economische zeggenschap heeft en die is dus verantwoordelijk voor de lasten en de baten. Dat komt neer op (vervangings)investeringen, onderhoud en materiaal voor onderhoud en toezicht en beheer, belastingen en verzekering.

Eigendom en exploitatie hoeven niet samen te gaan. De gemeente kan het eigendom behouden en de exploitatie uitbesteden. Het onderhoud gebeurt deels door eigen gemeentelijk personeel en deels door derden (specialistisch onderhoud).

Dat de gemeente zich verantwoordelijk voelt voor voetbal, hockey, korfbal en atletiek en niet voor de andere buitensporten met een accommodatie is niet een specifieke keuze geweest, maar meer historisch gegroeid en deels heeft het ook te maken met de betekenis van een sport voor het sport- en beweegbeleid van de gemeente en de mogelijkheden om als vereniging zelf de accommodatie te exploiteren en praktische overwegingen. Het wil niet zeggen dat de verenigingen in de onderste deel van tabel 2.1 nooit gemeentelijke steun (hebben) ontvangen. Er zijn ook eenmalige bijdragen of subsidies geweest of er is grond beschikbaar gesteld. De gemeente heeft een regeling voor eenmalige activiteitensubsidie² die breed beschikbaar is, maar bijdragen voor accommodaties zijn daarvan uitgesloten.

² Deelverordening Eenmalige activiteitensubsidies welzijn, cultuur, sport en zorg (inwerkingtreding 1 november 2013).

Tabel 2.1 Eigendom en zakelijke rechten buitensportaccommodaties in de gemeente Harderwijk

		Adres	Postcode en plaats	Eigendom en eventuele zakelijke rechten terrein en opstallen
CKV Unitas	korfbal	Slingerbos 1	3844 AC Harderwijk	Kleedaccommodaties zijn deels overgedragen deels recht van opstal.
VV Hierden	voetbal	Dorpshuisweg 9-a	3849 BL Hierden	Grond opstallen in erfpacht. Accommodaties verkocht aan VV Hierden
VVOG	voetbal	Strokelweg 9 (in het contract Strokelweg 11)	3847 LR Harderwijk	Kleedaccommodaties = recht van opstal. Clubgebouw met kantine en bouwwerk tbv kaartverkoop, overdekte zittribune en overdekte staantribune = recht van opstal.
Zwart-Wit '63	voetbal	Parkweg 5	3842 AD Harderwijk	Hoofdgebouw Bijgebouw = recht van opstal. Een sportveld aan de Badweg wordt door de gemeente gehuurd van Veluws Nassau college en onderverhuurd aan Zwart-Wit.
MHC De Mezen	hockey	Parkweg 8	3842 AD Harderwijk	Kleedaccommodaties – overgedragen en op de grond en recht van opstal gevestigd. Beperkt recht van opstal voor het hebben van een Club/kleedaccommodatie.
AV Athlos	atletiek	Strokelweg 5	3847 LR Harderwijk	Recht van erfpacht voor het hebben van een clubhuis met kleedgelegenheid, op een perceel grond.
HKB'84	jeu de boules	Parkweg 6a	3842 AD Harderwijk	Zakelijk recht van opstal clubgebouw en jeu de boules banen op een perceel grond.
TV Strokel	tennis	Strokelweg 1-3	3847 LR Harderwijk	Grond in erfpacht
TV Frankrijk	tennis	Walstein 102	3848 AR Harderwijk	Grond in erfpacht
TV De Rumels	tennis	Mheenweg 8	3849 BM Hierden	Eigendom st. sportzaal Hierden
HV de Snoek	hengelsport	Marie Curiestraat 71	3846 BW Harderwijk	Grond Lorentzhaven. Verkocht aan De Snoek.
KV Dolfijnen	kanosport	Strekdam 51	3841 WD Harderwijk	Erfpacht van grond nabij de Havendijk.
Hierdense motorclub	motorsport	Kleine Mheenweg 8a	3849 BM Hierden	Eigenaar st. sportzaal Hierden
Rantrime	hippische sport	2e Parallelweg 1a	3848 AB Hierden	Grond in erfpacht uitgegeven aan de Randmeerruiters
Ijsclub Volmoed	schaatsvereniging	Plantage 16	Harderwijk	huurovereenkomst

2.2 Rol gemeente bij gemeentelijke buitensportaccommodaties

De gemeente is verantwoordelijk voor de exploitatie van de voetbal, hockey, korfbal en atletiekaccommodaties. Dat wil zeggen dat de gemeente niet alleen het onderhoud verzorgt, maar de gemeente is ook betrokken bij de afstemming van capaciteit en behoefte en eventuele uitbreidingen of vervangingen. De gemeente draagt naast de kapitaallasten en kosten voor onderhoud ook de kosten voor verzekering, belastingen en heffingen en doorbelasting beleidsondersteuning. Kapitaallasten en onderhoud zijn de twee grootste kostenposten.

Bij onderhoud onderscheidt de gemeente het dagelijks onderhoud, het jaarlijks onderhoud en het meerjaarlijks onderhoud. Dagelijks onderhoud van een natuurgrasveld omvat bijvoorbeeld (bi)jmaaieren, vegen, rollen, slepen, wiedeggen, bemesten, ongedierte- en onkruidbestrijding en beregenen. Het jaarlijks onderhoud van een natuurgrasveld heeft betrekking op onder meer doorzaaien, vertidraineren, bezanden, dressen en diepbeluchten. Renovatie-onderhoud van een natuurgrasveld heeft betrekking op doorspuiten van de drainage of onkruidbestrijding (beide eens per 3 jaar) of volledige vervanging van de toplaag (eens in de 15 a 20 jaar). Cultuurtechnisch onderhoud van sportvelden is een vak apart. Als onderhoud overgaat naar een vereniging, dan gaat het meestal om de meer eenvoudige werkzaamheden die geen specialistische kennis of kostbare machines vergen. De gemeente heeft 2 fte in dienst voor de sportparken met op piekmomenten extra inleen van flexibele krachten vanuit de sociale werkvoorziening. Specialistisch onderhoud wordt doorgaans aanbesteed.

Tabel 2.2 Huidige rollen gemeente en vereniging gemeentelijke buitensportaccommodaties (excl. opstallen)

	dagelijks onderhoud	jaarlijks onderhoud	vervanging en renovatie	opmerking
Natuurgrasvelden	gemeente	gemeente	gemeente	lijnen uitzetten, bladblazen en zwerfvuil verwijderen door gemeente
kunstgrasvelden	gemeente	gemeente	gemeente	bladblazen en zwerfvuil verwijderen door gemeente
veldinrichting	vereniging	vereniging	gemeente	vervangen dug-outs, geluidinstallatie en verlichtingskast voor vereniging
atletiekinrichting	vereniging	vereniging	gemeente	
terreininrichting	gemeente	gemeente	gemeente	vervangen speeltoestellen en vlaggenmasten ook gemeente

De basis voor het onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties is het Beleid- en Beheerplan buitensportaccommodaties 2012 – 2016, waarin het onderhoud voor deze periode is omschreven inclusief de kosten. Zoals aangegeven onderhouden de verenigingen de opstallen, waarvoor ze een bijdrage ontvangen die is gebaseerd op het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen. Het bleek dat de verenigingen de financiële middelen voor onderhoud kleedaccommodatie aan andere (verenigings)zaken besteedden. Om die reden vindt sinds 2013 nu (jaarlijks) controle plaats of het onderhoud goed wordt uitgevoerd. Er bestaat nog geen sanctie als een vereniging nalatig is/blijft. Het voorstel is om bij de schouw een vereniging in de gelegenheid te stellen in een bepaalde periode het onderhoud alsnog te laten uitvoeren. Gebeurt dat niet, dan laat de gemeente het onderhoud uitvoeren en worden de kosten daarvan doorberekend aan de vereniging (gebruiker van het opstal).

2.3 Huidige exploitatie gemeentelijke buitensportaccommodaties

De gemeentelijke buitensportaccommodaties kosten de gemeente circa € 873.000 en daar staan huurinkomsten tegenover van afgerond € 122.000. De indirecte subsidie van de gemeente is dus afgerond € 750.000.

Tabel 2.3 Exploitatie gemeentelijke buitensportaccommodaties 2013

	VVOG	av Athlos	vv Zwart-Wit'63	MHC De Mezen	CKV Unitas	vv Hierden	Totaal
inkomsten							
huur verenigingen	€ 36.043	€ 13.931	€ 19.955	€ 19.864	€ 9.211	€ 9.385	€ 108.390
onderwijs					€ 13.680		
Totaal inkomsten:	€ 36.043	€ 13.931	€ 19.955	€ 19.864	€ 22.891	€ 9.385	€ 122.070
uitgaven							
personeel en organisatie							
- direct	€ 36.169	€ 9.042	€ 20.094	€ 8.038	€ 5.023	€ 22.103	€ 100.470
- indirect	€ 55.592	€ 13.898	€ 30.884	€ 12.354	€ 7.721	€ 33.973	€ 154.421
energiekosten	€ 504	€ 126	€ 280	€ 112	€ 70	€ 308	€ 1.399
belastingen en verzekeringen	€ 2.067	€ 517	€ 1.148	€ 459	€ 287	€ 1.263	€ 5.742
onderhoud	€ 93.683	€ 23.421	€ 52.046	€ 20.818	€ 13.012	€ 57.251	€ 260.231
bijdrage onderhoud	€ 20.247	€ 4.155	€ 15.000	€ 2.907	€ 2.423	€ 8.500	€ 53.232
overige kosten	€ 16.956	€ 4.239	€ 9.420	€ 3.768	€ 2.355	€ 10.362	€ 47.099
kapitaallasten	€ 69.727	€ 48.137	€ 44.734	€ 44.746	€ 33.979	€ 8.757	€ 250.079
totaal:	€ 294.944	€ 103.534	€ 173.606	€ 93.202	€ 64.871	€ 142.517	€ 872.673
bijdrage:	€ 258.901	€ 89.603	€ 153.651	€ 73.337	€ 41.979	€ 133.131	€ 750.603
dekkingspercentage vereniging (excl onderwijs):	12%	13%	11%	21%	14%	7%	12%

De bijdrage onderhoud aan de verenigingen is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan van de gemeente.

De relatief hoge huurinkomsten bij CKV Unitas komt door medegebruik van onderwijs.

De aanleg van de kunstgrasvelden in 2014, zullen pas in de begroting 2015 leiden tot een stijging van de kosten (afschrijving start één jaar na activering).

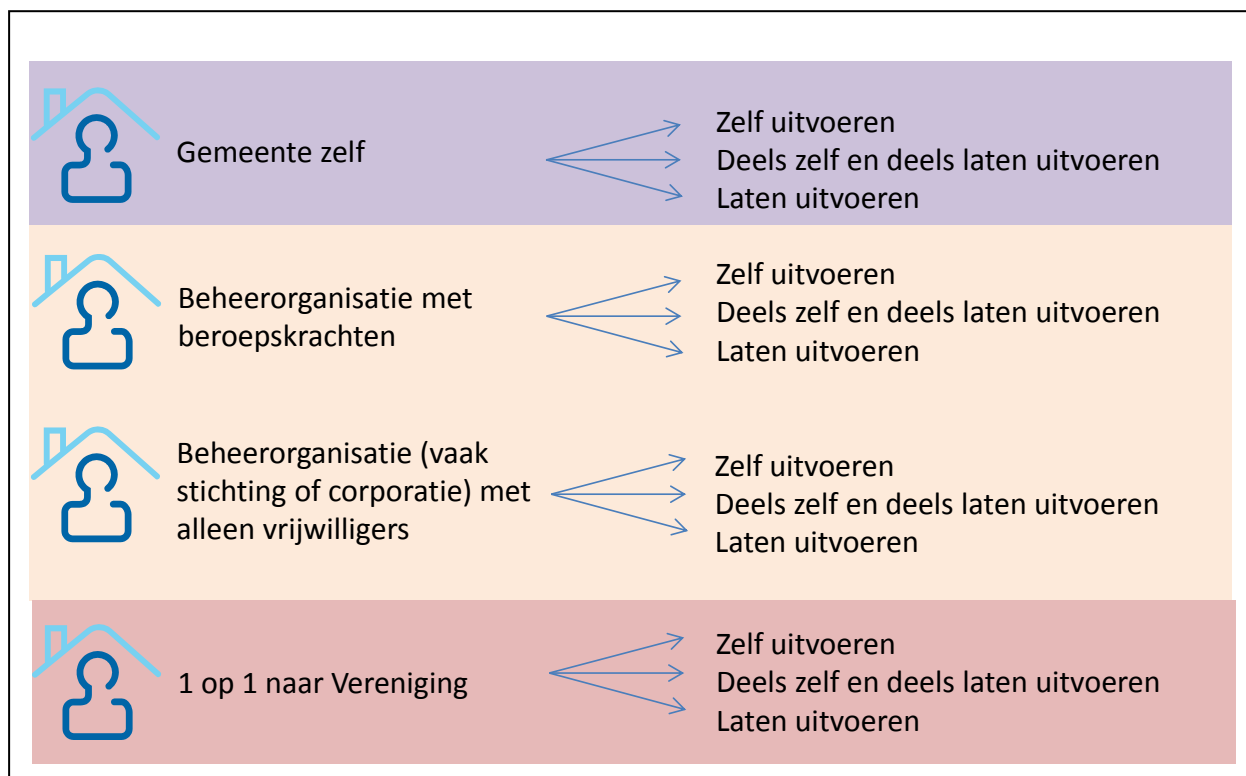

3.1 Hoofdvormen exploitatie en beheer

Er zijn in hoofdzaak vier vormen om de buitensport te organiseren. Onder organiseren wordt verstaan de exploitatie, dus de organisatie die financieel verantwoordelijk is voor de lasten en baten.

- de gemeente is verantwoordelijk voor de exploitatie
- een beheerorganisatie met beroepskrachten wordt verantwoordelijk.
- een beheerorganisatie met alleen vrijwilligers wordt verantwoordelijk
- een individuele vereniging wordt verantwoordelijk voor exploitatie en onderhoud.

Afbeelding 3.1

De uitvoering van de exploitatie staat los van de exploitatie. Een gemeente kan de exploitatie doen en zelf met personeel ook de accommodaties onderhouden. Maar een regiegemeente kan wel verantwoordelijk zijn voor de exploitatie en het onderhoud uitbesteden. En bij de andere vormen (tussenlaag of exploitatie bij 1 vereniging) is dezelfde keuze mogelijk.

De gemeente Harderwijk is een voorbeeld waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de exploitatie en de uitvoering deels met eigen mensen en deels met derden uitvoert.

Bij de twee middelste varianten is sprake van een beheerorganisatie. De rechtsvorm (BV, NV, stichting) is daarbij niet relevant. Er zijn voorbeelden van een stichting die een of meer sportparken exploiteren. Of een verzelfstandigd onderdeel van de gemeente (een sportbedrijf of een Stadsbedrijf) kan verantwoordelijk

worden voor de exploitatie. In de praktijk zien we dat er beheerorganisaties zijn met beroepskrachten en organisaties met uitsluitend vrijwilligers. De vierde en laatste vorm is de zogenaamde '1 op 1 privatisering'. Een vereniging wordt verantwoordelijk voor de eigen accommodatie. Ze kan daarvoor ook nog een aparte stichting oprichten om de exploitatie van het vastgoed minder afhankelijk te maken van een ledenvergadering.

Om te beoordelen welke vorm voor Harderwijk geschikt is, gaan we kijken naar de beleidsdoelen van de gemeente en we gaan in op de randvoorwaarden voor het onderhouden van buitensportaccommodaties.

3.2 Huidige uitgangspunten sportbeleid

Het hebben van gemeentelijke (sport)accommodaties is voor de gemeente geen doel op zich. Accommodaties zijn een middel om gemeentelijk beleid te effectueren. Bij een discussie over de toekomstige exploitatie- en beheervorm, is het allereerst van belang om de beleidsdoelen in beeld te hebben. We geven allereerst het huidige beleidskader weer van de gemeente. De gemeente staat vrij om daarin nieuwe keuzes te maken.

De beleidsnota Sport in beweging (Beleidsnota Sport en Bewegen in Harderwijk 2011-2018) is aangegeven welke beleidsdoelen de gemeente nastreeft en op welke wijze ze dat wil doen.

Missie (pagina 15 Sport in Beweging)

Voor de periode 2011-2018 hanteert de gemeente Harderwijk de volgende missie voor het te voeren sport- en beweegbeleid:

“Het in stand houden en waar nodig en mogelijk versterken van vitale sportorganisaties en kwalitatief hoogwaardige en laagdrempelige voorzieningen voor sport en bewegen, zodat de inwoners van Harderwijk een heel leven lang met plezier en voldoening kunnen sporten en bewegen en de maatschappelijke participatie en betrokkenheid wordt verhoogd.”

De doelstelling luidt:

“De gemeente Harderwijk voert een beleid om sport en bewegen onder een zo groot mogelijk deel van de bevolking te stimuleren met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen. Vanuit een regionale visie op de afstemming van de vraag naar en het aanbod van sportvoorzieningen schept de gemeente voorwaarden en stelt faciliteiten ter beschikking, zodat verenigingen, instellingen en individuele burgers ieder hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen. Daarbij wordt gestreefd naar zo veel mogelijk efficiënt en multifunctioneel gebruik van ruimte, infrastructuur en voorzieningen.

De nota Sport in Beweging geeft verder nog verschillende aanknopingspunten:

“...De harde sportinfrastructuur vraagt de komende jaren om een gestructureerde aanpak van onderhoud en instandhouding, waarbij actuele en complete onderhoudsplannen leidend zijn voor de benodigde budgetten. In het kader hiervan zullen ook de mogelijkheden om de zelfwerkzaamheid van verenigingen te vergroten worden onderzocht.”

“...In geval van vernieuwing en verplaatsing zet de gemeente Harderwijk zoveel mogelijk in op een evenwichtige spreiding over de stad en op kwalitatief hoogwaardige multifunctionele sportclusters.”

‘...Om in de toekomst een gemotiveerde discussie te kunnen voeren over de geldstromen in de sport, is behoefte aan een helder inzicht in de inkomsten en uitgaven, die verband houden met het sportbeleid in het algemeen en de accommodaties in het bijzonder.’

De **Themabegroting 2014-2017** bevat ook een aanknopingspunt, want in deze begroting wordt het pilotproject Sportkracht toegelicht:

Deelprojecten traject Sportkracht (sportverenigingen)

Met het project sportkracht, als invulling van de bestuurlijke opdracht, gaan we 5 deelprojecten uitvoeren samen met de sportverenigingen, met betrekking tot multifunctioneel gebruik sportaccommodaties/ clubhuizen, laagdrempelig lidmaatschap, veilig sportklimaat, aanbod brede school activiteiten en mogelijke verzelfstandiging van sportaccommodaties. Dit alles in het kader van een terugtrekkende overheid en meer burger (sportvereniging) initiatief (themabegroting 2014-2017, pagina 20).

Het **Coalitieakkoord 'Vernieuwing door verandering' 2014-2018** memoreert ook het project Sportkracht (pagina 8 Coalitieakkoord) en zegt daarover het volgende:

Sportkracht

Wij zetten sterk in op sportkracht. Hierbij gaat het om de eigen verantwoordelijkheid en het eigen beheer van buitensportaccommodaties door sportverenigingen, multifunctioneel gebruik van deze sportaccommodaties, transparantie in geldstromen binnen de sport en inzicht in optimale beheer- en exploitatie vorm van buitensport accommodaties. Verenigingen worden aangespoord de handen ineen te slaan en de cultuuromslag (zelfredzaamheid) voortvarend op te pakken. Deze samenwerking is een voorwaarde voor de overdracht van geldstromen.

Concluderend huidige sportbeleid

De gemeente streeft naar zo veel mogelijk inwoners aan het sporten en bewegen te krijgen, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen. De uitvoering daarvan loopt via het sportstimuleringsbeleid en niet via het sportaccommodatiebeleid. De uitwerking van het **sportstimuleringsbeleid** vindt onder meer plaats via combinatiefunctionarissen/ buurtsportcoaches. Maar Harderwijk heeft zich ook aangesloten bij het Jeugdsportfonds. Het Jeugdsportfonds creëert sportkansen voor kinderen van 4 tot 18 jaar die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging.

Het huidige sportaccommodatiebeleid is duidelijk over de rolverdeling: de gemeente zorgt voor kwalitatief hoogwaardige en laagdrempelige (bij voorkeur) multifunctionele voorzieningen en wil daarbij actuele en complete onderhoudsplannen hanteren die leidend zijn voor de benodigde budgetten. De verenigingen wordt een rol toebedacht in het vergroten van zelfwerkzaamheid, maar dat dient nog nader te worden onderzocht. Ook wil de gemeente meer met de regio afstemmen. De gemeente wil helderheid in de geldstromen, met name bij de sportaccommodaties.

- Laagdrempelig
- Kwaliteit, hoogwaardig
- Multifunctioneel bij voorkeur
- Vergroten zelfwerkzaamheid verenigingen
- Regionale afstemming
- Transparantie geldstromen.

Het Coalitieakkoord benadrukt ook transparantie in geldstromen, multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties, inzicht in optimale beheer- en exploitatievormen van de buitensport en eigen verantwoordelijkheid van buitensportverenigingen.

3.3 Randvoorwaarden

Om een keuze te maken over de toekomstige exploitatie- en beheervorm, moeten we niet alleen kijken naar aanknopingspunten in het sportbeleid, we willen ook weten wat de mogelijke exploitatievormen voor gevolgen hebben in financieel -, fiscaal -, juridisch – en cultuurtechnisch opzicht en wat de personele gevolgen zijn.

Beleidsmatige uitgangspunten	Inhoudelijke randvoorwaarden
<ul style="list-style-type: none"> • Laagdrempelig • Kwaliteit, hoogwaardig • Multifunctioneel bij voorkeur • Vergroten zelfwerkzaamheid verenigingen • Regionale afstemming • Transparantie geldstromen 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële gevolgen • Cultuurtechnische gevolgen • Personele gevolgen • Fiscale gevolgen • Juridische gevolgen

Laagdrempelig

Laagdrempelig betekent voor de gemeente niet dat sport zo goedkoop mogelijk moet zijn voor de sporter en dat de gemeente de rekening betaalt. Laagdrempelig is dat het betaalbaar en dus toegankelijk blijft. Op zich is vanuit de ervaringen in het land niet te zeggen of de mate van laagdrempeligheid verschilt naar beheervorm. Tennisverenigingen zijn in de jaren 80-90 veel geprivatiseerd en de contributies zijn nog steeds betaalbaar. Wel verwacht Drijver & Partners dat geprivatiseerde tennisverenigingen met een lage baanbezetting (aantal spelers per baan) in de toekomst in de problemen komen, omdat ze onvoldoende middelen hebben voor vervangingsinvesteringen. Eigenlijk moet vooraf een meerjaren exploitatieopzet beschikbaar zijn en op basis daarvan is te zien of een accommodatie betaalbaar blijft.

Er is vorig jaar een gemeente geweest die de voetbalverenigingen de komende 5 jaar een bedrag meegeeft van € 6.421,- per veld. Dit werd gepresenteerd als bruidsschat waarbij is opgemerkt dat het de verenigingen vijf jaar de tijd geeft om hun financiële huishouding anders in te richten, zodat zij het veldonderhoud na vijf jaar zelf kunnen financieren. Drijver & Partners heeft berekend dat de verenigingen in deze gemeente na 5 jaar ongeveer € 60 tot € 80 per lid meer inkomsten nodig zijn. De huidige contributiehoogte is bij veel verenigingen laag, doordat de gemeente veel subsidieert. Er is weinig onderzoek gedaan naar de prijselasticiteit in de breedtesport. Uit een studie¹ onder volwassen leden van tennis en volleybalverenigingen bleek dat zij bereid waren tot 20% meer contributie te betalen zonder substantieel ledenverlies. In deze studie is intentie gemeten en niet feitelijk gedrag.

Kwaliteit

De gemeente werkt met een meerjarenonderhoudsplan en het benodigde budget is daarop afgestemd. Daarmee kiest de gemeente ook voor kwalitatief goede accommodaties. Bij een andere vorm van exploitatie en beheer kan een meerjaren onderhoudsplan eveneens de basis vormen voor de exploitatie. Ervaringen elders

laten zien dat geprivatiseerde sportaccommodaties (die door verenigingen/stichtingen worden geëxploiteerd) veel meer moeite hebben om de kwaliteit op lange termijn in stand te houden dan bij gemeentelijke exploitaties, simpelweg omdat de financiële middelen voor vervangingsinvesteringen onvoldoende zijn. Het sturingsinstrument (een meerjaren onderhoudsplan) is dus niet voldoende, er moet ook financiële dekking zijn om het meerjarenonderhoud uit te voeren.

Multifunctionaliteit

Veel sportparken in Nederland zijn tamelijk monofunctioneel. Grotere gemeenten als Amsterdam, Maastricht en Arnhem zijn bewust bezig om sportparken meer multifunctioneel in te richten, onder meer door ze (gecontroleerd) open te stellen voor gebruik door de wijk en anders in te richten. Wanneer de gemeente de regie heeft, is de kans groter dat ze kan sturen op multifunctionaliteit. Dat gaat niet vanzelf en vergt aanpassing in inrichting, functies en afspraken met gebruikers.

Vergroten zelfwerkzaamheid verenigingen

De variant 1 op 1 privatisering scoort hier duidelijk het hoogst. Bij de andere varianten is een grotere mate van zelfwerkzaamheid wel mogelijk; dat is een kwestie van afspraken maken. De gemeente doet nu vrij veel ten opzichte van andere gemeenten. Er zijn verenigingen in andere gemeenten die zelf de groensingels onderhouden, lijnen trekken, bladblazen, zwerfvuil verwijderen en zelf verantwoordelijk zijn voor speeltoestellen. Het veranderen van de huidige dienstverlening kan gevolgen hebben voor de fiscale situatie (zie hiervoor fiscale gevolgen). De meeste verenigingen die verantwoordelijk worden voor het cultuurtechnisch onderhoud, besteden het meeste daarvan uit en doen de meer eenvoudige werkzaamheden zelf (schoonhouden complex, bladblazen, bijmaaien, onderhoud randgroen, lijnen trekken, soms beregenen).

Regionale afstemming

Bij exploitatie en beheer zien we landelijk voorbeelden waarbij een exploitant (kan een gemeente zijn of sportbedrijf) namens twee of meer gemeenten de exploitatie verzorgt. NV SRO (100% aandelen gemeenten) verzorgt de exploitatie van de sportaccommodaties in Amersfoort en diverse omliggende gemeenten.

Regionale afstemming bij exploitatie is dus wel mogelijk met een centrale uitvoering (door de gemeente of een beheerorganisatie namens de gemeente). Bij overdracht naar een sportpark of vereniging is regionale afstemming moeilijk of niet mogelijk.

Met regionale afstemming beogen we ook dat bepaalde sporten niet in iedere gemeente hoeven te worden aangeboden. Atletiek, kanoën en motorcross voorzien in een regionale behoefte. Andersom kan het ook gebeuren dat een sportvoorziening buiten de gemeente ook kan worden gebruikt door inwoners uit onze gemeente.

Transparantie geldstromen

In alle varianten is transparantie in geldstromen mogelijk; dat is een kwestie van organiseren.

Financiële gevolgen

Een belangrijke randvoorwaarde voor de toekomstige beheervorm is dat er sprake is van een realistische sluitende meerjarenbegroting. Veel onderhoudswerk aan velden vergt of cultuurtechnische kennis en/of specialistisch materieel. Dat brengt kosten met zich mee. Met zelfwerkzaamheid zijn de kosten enigszins te verlagen, maar het komt nauwelijks voor dat een vereniging zelf met vrijwilligers het cultuurtechnisch onderhoud helemaal zelf uitvoert. Er zijn gemeenten die privatiseren en een laag budget meegeven of een budget voor een beperkt aantal jaren (zie kader pagina 11). Dat betekent dat de vereniging in kwestie dekking

moet gaan vinden voor de toekomstige kosten van veldonderhoud (bijvoorbeeld contributieverhoging of andere verenigingsuitgaven verlagen).

Beheer en exploitatie van buitensportaccommodaties vraagt ook om affiniteit met het opstellen van meerjaren onderhoudsplannen en meerjaren exploitatiebegrotingen. Er zijn jaarlijkse uitgaven, maar er zijn ook posten die na 3 jaar terugkeren, of na 15 jaar of 20 jaar of 25 jaar. Affiniteit met meerjaren begrotingen lijkt een vanzelfsprekendheid, maar dat is het niet voor de meeste verenigingen.

Bij een privatiseringstraject naar een vereniging was een meerjarenbegroting opgesteld voor 15 jaar. Bij een kunstgrasveld moet men immers rekening houden met een vervanging van de toplaag na 12 a 13 jaar en de kosten zijn dan circa € 200.000 (ex btw). De betreffende voorzitter gaf aan dat het werken met een meerjarenbegroting niet paste binnen de verenigingscultuur. Er werd binnen zijn club 1 jaar vooruit gekeken en als er een tekort was, dan werd er even een actie op touw gezet om het gat te dichten. Een dergelijke cultuur past niet bij exploitatie van vastgoed.

De beheervorm is ook van invloed op de mogelijkheden om vreemd vermogen aan te trekken ter financiering van investeringen. De gemeente kan geld lenen voor een lage rente. In de gemeentelijke exploitatie hanteert de gemeente een omslagrente (een gemiddelde rente van alle geldleningen), maar die is ruim lager dan wanneer een vereniging geld moet lenen.

Een vereniging/stichting kan nooit tegen dezelfde condities krediet aantrekken als een gemeente. Op dit moment geeft de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) in samenwerking met een bank een lening voor kunstgras van 4,95% waarbij een afschrijvingstermijn van 10 jaar geldt (totaal). De exploitatiekosten zijn dan natuurlijk hoger dan wanneer de gemeente financiert. SWS verleent die waarborgstelling alleen na boekenonderzoek bij de vereniging/stichting en als de gemeente samen met SWS voor de helft de garantiestelling op zich neemt. Zonder waarborg van SWS en gemeente is financiering door verenigingen met vreemd vermogen nauwelijks mogelijk. Banken hanteren dan rentepercentages van 11% en hoger of verenigingen moeten een vorm van waarborg zelf kunnen inbrengen (een niet hypothecair belast pand met courante waarde, dus niet een kantine want die heeft geen marktwaarde). Ter vergelijking, een afschrijving van hetzelfde kunstgrasveld in 10 jaar tegen 4,95%, levert een kapitaalslast op van € 45.801 en dat is € 20.000 meer dan bij financiering via de gemeente. De aflossing gaat sneller bij 10 jaar, maar een vereniging moet wel de middelen kunnen opbrengen. Het huidige beleid van de gemeente Harderwijk is dat de gemeente in het algemeen terughoudend is in het verstrekken van gemeentegarantie. Dat heeft te maken met het beperken van het risicoprofiel.

Interessant is de vraag of een bepaalde beheervorm goedkoper of duurder is in uitvoering dan een andere vorm. In de eerste plaats hangt dat af of het onderhoud efficiënt wordt uitgevoerd. Als dat efficiënt gebeurt dan is de mogelijkheid om het goedkoper te doen minder groot. Als de gemeente met personeelskosten blijft zitten en geen vervangend werk heeft, dan is een andere beheervorm niet goedkoper. Maar als er wel vervangend werk is en vrijwilligers kunnen een stukje werk overnemen, dan kan het een besparing opleveren. In de praktijk ziet Drijver & Partners regelmatig dat een taakstellende bezuiniging bij een gemeente leidend is en dat vandaaruit een budget wordt bepaald dat een vereniging krijgt voor het onderhoud. Dat is dan wel goedkoper, maar verenigingen kunnen in de problemen komen.

In Gennep kregen verenigingen ongeveer € 2600 per veld voor onderhoud en € 150 per jaar per veld voor groot onderhoud van een natuurgrasveld. Na een aantal jaar gaven de verenigingen aan dat ze op deze wijze failliet gingen. De bedragen zijn herijkt naar een niveau waarmee het onderhoud beter kan worden uitgevoerd. Wat we ook zien is dat een gemeente privatiseert en een bedrag per veld meegeeft. Na 5 of 10 jaar blijkt dat de behoefte aan speel- en trainingsvelden afneemt door vergrijzing. In de afspraken is daar geen rekening mee gehouden en de gemeente houdt door die afspraken in feite overcapaciteit in stand.

De oprichting van een extern verzelfstandigd sportbedrijf of Stadsbedrijf (bredere variant) kan op termijn een besparing opleveren. Het bestaand personeel behoudt alle rechten, maar nieuwe instroom kan onder een andere CAO werken en een verzelfstandigde organisatie kan bedrijfsmatiger werken. Voor de buitensport is oprichting van een sportbedrijf wat minder interessant omdat veel onderhoudswerk op gewone tijden plaatsvindt (maandag-vrijdag van 8-17 uur). Bij werk dat 's avonds of in het weekend plaatsvindt (zwembad, binnensport, theater) kan een andere CAO op termijn gunstiger zijn. Bij een interne verzelfstandiging blijft het betreffende organisatieonderdeel binnen de gemeentelijke organisatie en is van een andere CAO geen sprake.

Juridische gevolgen

Voor alle mogelijke beheervormen geldt dat er duidelijke overeenkomsten moeten zijn waarin de rechten en verplichtingen van gemeente en gebruikers staan omschreven. Bij de keuze voor de exploitatie- en beheervorm zijn er enkele juridische aandachtspunten.

De gemeente is momenteel eigenaar van de grond. De gemeente kan een recht van opstal verlenen of een recht van erfpacht, maar het eigendom van de grond blijft bij de gemeente (dat is althans het voorstel). Nagenoeg alle gemeenten die te maken hebben met privatisering, kiezen er voor om de ondergrond in eigendom te behouden. Bij overdracht van het eigendom van velden en/of opstallen (dus niet de ondergrond) zal de boekwaarden moeten worden afgeboekt.

Het is mogelijk dat een vereniging een clubhuis of een tribune of tennisbanen in eigendom heeft, maar dat de onderliggende grond in eigendom is van de gemeente. Volgens de wet is de eigenaar van de grond, ook eigenaar van alles dat daarop is gebouwd. Dat wordt 'natrekking' genoemd. Om die natrekking te doorbreken en de eigendom van de grond en de gebouwen/bouwwerken te scheiden, moet een zogenaamd 'opstalrecht' worden gevestigd (via de notaris en bij het Kadaster ingeschreven).

De gemeente kan ook een recht van erfpacht verlenen. Het verschil tussen het recht van erfpacht en het recht van opstal is dat het recht van opstal een scheiding aanbrengt in het eigendom. Bij een recht van opstal is de opstaller eigenaar van een opstal. Bij erfpachtrecht krijgt de erfpachter het recht om een aan een ander in eigendom toebehorende zaak te gebruiken en te houden. De erfpachter wordt dus geen eigenaar. Een recht van opstal of erfpacht moet altijd bij het Kadaster worden ingeschreven.

Wanneer de gemeente kiest voor een beheerstichting, dan hoeft ze het eigendom niet over te dragen. De gemeente kan kiezen voor belaste verhuur van de accommodatie, waarbij een stichting de exploitant is en de gemeente de accommodaties verhuurt.

Bij het opstellen van overeenkomsten is het belangrijk om af te wegen in hoeverre de gemeente regie wil voeren en overeenkomsten aanpassen. In het verleden hebben gemeenten privatiseringsafspraken gemaakt waarin geen bepalingen zijn opgenomen over beëindiging of aanpassing.

Contractueel is wel een en ander te regelen, maar vooraf kan je niet alles voorzien. In 30 jaar tijd is het aantal gemeenten sterk afgenomen en die ontwikkeling zal zich nog voortzetten. Ook het aantal voetbalverenigingen

neemt stelselmatig af, terwijl het aantal KNVB leden is toegenomen. Schaalvergroting speelt dus bij gemeenten en verenigingen. Er zijn gemeenten die na een herindeling te maken hebben met 12 sportparken en 3 verschillende regelingen, omdat de drie gemeenten voorheen hun eigen keuzes hebben gemaakt. Het harmoniseren is wel mogelijk, maar leidt doorgaans tot hogere kosten voor de gemeente.

Overdracht van exploitatie naar een beheerorganisatie of naar verenigingen vraagt niet alleen om goede (juridische) afspraken, het vraagt ook om controle of die afspraken worden nageleefd. Een vorm van controle is nodig zolang de gemeente een bijdrage verstrekt.

Fiscale gevolgen

Bij privatisering van een sportaccommodatie is de btw een belangrijk aandachtspunt. Er zijn twee hoofdvormen (fiscaal gezien) waarop een sportaccommodatie ter beschikking kan worden gesteld aan een vereniging:

- in een huur/verhuur relatie (in principe btw onbelast, de optie belaste verhuur is alleen mogelijk als de huurder voor ten minste 90% recht heeft op aftrek van inkoop-btw.)
- of via gelegenheid geven tot sportbeoefening (btw belast, laag tarief).

Verhuur van onroerende zaken is voor de omzetbelasting in principe een vrijgestelde prestatie. Verenigingen voldoen niet aan die eis, zodat een gemeente bij verhuur van een accommodatie geen btw in rekening kan brengen op de huurvergoeding en de verhuurder (doorgaans gemeente) heeft bij verhuur ook geen recht op aftrek van de voorbelasting.

Gelegenheid geven tot sportbeoefening onderscheidt zich van verhuur, doordat er sprake is van een actief dienstbetoon gericht op sportbeoefening en niet zoals bij verhuur van een passief gebruiksrecht. Het gelegenheid geven tot sportbeoefening is een belaste prestatie (6% tarief). Het voordeel is dat de btw over investeringen (21%) kan worden afgetrokken en dat over inkomsten 6% btw worden afgedragen.

In een uitvoeringsbesluit (in de volksmond Sportbesluit genoemd) heeft de staatssecretaris aangegeven aan welke voorwaarden moet worden voldaan wil sprake zijn van gelegenheid geven tot sportbeoefening. Zowel gemeenten als beheerorganisaties die namens een aantal gebruikers een dienstbetoon verlenen om te sporten, kunnen gebruik maken van het Sportbesluit, mits ze voldoen aan de voorwaarden.

In 2011 is het Sportbesluit aangescherpt en zijn twee situaties beschreven waarbij het verlaagde btw-tarief niet geldt, namelijk bij een symbolische (te lage) vergoeding voor een sportaccommodatie en/of bij een misbruik van recht-situatie. De Staatssecretaris heeft aangekondigd in 2014 met een actualisatie van het sportbesluit te komen.

In de huidige situatie gaat de belastingdienst er van uit dat één op één privatisering waarbij een stichting de accommodatie exploiteert van één vereniging, het sportbesluit niet van toepassing is en het verlaagde btw tarief niet geldt. Zoals gezegd is het wachten op de nieuwe richtlijn. Zeer actueel (juni 2014) is dat het ministerie van Financiën in het Belastingplan 2015 heeft voorgesteld om het sportbesluit in te trekken en exploitatie van sportaccommodaties vrij te stellen van btw. Dat zou grote financiële consequenties hebben voor gemeenten en vanuit VNG en andere geledingen (VSG, NOC*NSF) vindt overleg plaats over dit voornemen.

De Staatssecretaris van Financiën heeft op 20 augustus 2014 de Tweede Kamer en VNG geïnformeerd dat het sportbesluit niet wordt ingetrokken bij het Belastingplan 2015. De betrokken ministeries (VWS en Financiën) zullen alle overwegingen in ogenschouw nemen en met een voorstel komen bij de behandeling van de Fiscale Verzamelwet 2015.

Personele gevolgen

De gemeente heeft 2 fte in dienst voor de sportparken met op piekmomenten extra inleen van flexibele krachten en de sociale werkvoorziening. Bekeken zal moeten worden (vooraf) wat de gevolgen zijn voor deze medewerkers bij overdracht. Bij de oprichting van bijvoorbeeld een sportbedrijf of Stadsbedrijf kan waarschijnlijk personeel overgaan met behoud van rechten. Bij de oprichting van een beheerstichting is dat onderwerp van onderhandeling en bij 1 op 1 privatisering ligt het niet voor de hand dat personeel mee gaat naar de nieuwe organisatie.

Cultuurtechnische gevolgen

Om kwalitatief goede accommodaties te behouden, moet het cultuurtechnisch onderhoud goed worden uitgevoerd. In Harderwijk is het onderhoud vastgelegd in het Beleid en beheerplan buitensportaccommodaties 2012-2016. Cultuurtechnisch onderhoud moet men niet onderschatten. Een vereniging kan met vrijwilligers wat meer eenvoudige werkzaamheden uitvoeren, maar daar zijn grenzen aan. Beregenen lijkt simpel, maar teveel, te weinig of op het verkeerde moment beregenen heeft gevolgen voor een grasmat. Rollen lijkt simpel, maar als je teveel rolt, dan heb je meer nadelen (verdichting toplaag en vermindering afwatering) dan voordelen (wegwerken klein effect (oneffenheden)). Maaien gebeurt door aannemers vaak met een vijfdelige kooimaaier (die goed is afgesteld). Met een vijfdelige kooimaaier kunnen ze snel velden maaien. Een vereniging die zelf een kleine kooimaaier heeft is veel meer tijd kwijt. En 1 kooimaaier voor 3 verenigingen (of voor een regio) is efficiënter dan dat iedere vereniging zelf machines gaat aanschaffen.

Als sprake is van overdracht van beheer en exploitatie en de gemeente verstrekt een jaarlijkse bijdrage, dan adviseren we om de bijdrage voor jaarlijks onderhoud en voor renovaties te splitsen en de renovatiebijdrage beschikbaar te stellen wanneer een renovatie aan de orde is. Verder adviseren we te werken met een meerjaren onderhoudsplan (vergelijkbaar met het huidige Beleid en beheerplan).

Tabel 3.1 Samenvatting voor en nadelen beheersvormen (groen plus / rood min)

	Gemeente incl. intern verzelfstandigd Stadsbedrijf	beheerorganisatie met beroepskrachten	beheerorganisatie met vrijwilligers	1 op 1 naar vereniging
Beleidsmatige uitgangspunten				
Laagdrempelig	nu laagdrempelig	mogelijk laagdrempelig	mogelijk laagdrempelig	mogelijk laagdrempelig
Kwaliteit, hoogwaardig	nu kwaliteit bewaakt	is te organiseren	is te organiseren, maar kwetsbaarder	is te organiseren, maar kwetsbaarder
Multifunctioneel bij voorkeur	weinig, maar te stimuleren	weinig, maar te stimuleren	weinig, maar te stimuleren	lastiger / eigen accommodatie
Vergroten zelfwerkzaamheid verenigingen	meer zelfwerkzaamheid te stimuleren	meer zelfwerkzaamheid te stimuleren	meer zelfwerkzaamheid te stimuleren	betrokkenheid grootst
Regionale afstemming	meeste kans op afstemming	Minder kans op afstemming	Minder kans op afstemming	kleine kans op afstemming
Transparantie geldstromen	is te organiseren	is te organiseren	is te organiseren	is te organiseren
Randvoorwaarden				
realistische meerjarenbegroting	nu meerjarenbegroting	is te organiseren	in praktijk vaker moeite financiering vervan- gingsinvesteringen	in praktijk vaker moeite financiering vervan- gingsinvesteringen
aantrekken vreemd vermogen	meest gunstig		gemeentegarantie en dan nog duurder	gemeentegarantie en dan nog duurder
hanteren meerjarenonderhouds plan en controle	huidige werkwijze	is te organiseren	is te organiseren	is te organiseren
vooraf personele gevolgen in beeld			mogelijk personele gevolgen	mogelijk personele gevolgen
mogelijkheid verlaagd btw tarief	is wellicht mogelijk	is wellicht mogelijk	is wellicht mogelijk	thans niet mogelijk
eigendom grond gemeente	huidige werkwijze	is te organiseren	is te organiseren	is te organiseren

De ervaring leert dat 1 op 1 privatisering de grootste betrokkenheid geeft van inwoners, maar tegelijk heeft deze vorm ook nadelen. De vier belangrijkste nadelen zijn dat de kwaliteit van de accommodatie naar verloop van tijd vaker minder wordt, dat op termijn onvoldoende middelen zijn voor vervangingsinvesteringen, dat het aantrekken van vreemd vermogen duurder wordt en dat de huidige btw verrekening bij 1 op 1 privatisering niet mogelijk is. Recent heeft de gemeente ervaren dat de middelen voor onderhoud aan de kleedkamers in Harderwijk door de verenigingen niet gebruikt werden voor dat onderhoud (inmiddels jaarlijks controle) en dat bij de plannen om kunstgras aan te leggen door de verenigingen, een meerjarenexploitatie volledig ontbrak.

In de beleidsnota Sport is exploitatie en onderhoud van de buitensport een gemeentelijke taak. Maar er zijn ook gedachten en initiatieven om het anders te organiseren. In de tussenrapportage Sportkracht wordt uitgegaan van een beheerorganisatie die namens de buitensportverenigingen exploitatie en beheer uitvoert en VV Hierden heeft ook zelf initiatief genomen om te privatiseren. Deze ontwikkelingen vragen om een duidelijke keuze wat betreft exploitatie en beheer in de buitensport.

In hoofdstuk 3 is ingegaan op wat er komt kijken bij de keuze van exploitatie- en beheer van de buitensportaccommodaties.

Voorstellen:

1.

Steeds meer gemeenten kiezen er voor om operationele taken minder zelf uit te voeren en zich meer toe te leggen op een regierol. Voor exploitatie en beheer van de buitensport zijn vier hoofdvormen beschreven (gemeente, beheerorganisatie met beroepskrachten of met vrijwilligers en 1 op 1 privatisering naar individuele verenigingen). Gezien de voor- en nadelen is het voorstel om de gemeente verantwoordelijk te houden voor de exploitatie en het beheer van de buitensportaccommodaties en niet over te hevelen naar een vereniging of een beheerorganisatie met alleen vrijwilligers. Bij de oprichting van een Stadsbedrijf kan het Stadsbedrijf in opdracht van de gemeente verantwoordelijk worden voor exploitatie en onderhoud van de buitensport. Een en ander wordt nader uitgewerkt in een overeenkomst.

2.

Tegelijk stellen we voor om de rol van burgers/verenigingen bij het beheer en onderhoud van de buitensport te vergroten. Op dit moment doet de gemeente vrij veel in beheer, onderhoud en toezicht. Veel gemeenten hebben onderhoud van groen, zwerfvuil ruimen of bladblazen al overgedragen naar verenigingen. In Harderwijk zorgt de gemeente nog daarvoor. In andere gemeenten is het onderhoud van opstallen overgedragen naar verenigingen al dan niet voorzien met een onderhoudsbijdrage (incidenteel 100% bijdrage voor het onderhoud, maar veelal een gedeelte of geen financiële bijdrage). In Harderwijk wordt 100% van het meerjarenonderhoudsplan uitgekeerd aan de verenigingen. We gaan meer eenvoudigere werkzaamheden overdragen naar de verenigingen. We zullen daarmee op termijn ook een besparing gaan realiseren doordat de formatie in de toekomst kan worden aangepast. Voor de afdeling BOR, groene velden/sport geldt al een vastgestelde bezuinigingstaakstelling (2 x € 60.0000). De voorgenomen beperking van taken door (of namens) de gemeente past in het beleid om meer verantwoordelijkheid bij de burgers te leggen en het is in lijn met de gestelde bezuinigingstaakstelling. Wat de financiële gevolgen zijn van de beperking van gemeentelijke werkzaamheden in de buitensport, vraagt nadere uitwerking en we zullen de gemeenteraad daarover nader informeren en de buitensportverenigingen betrekken.

Bij de verandering van de taken van gemeente en verenigingen is het raadzaam te wachten op duidelijkheid rond de fiscale regelgeving (naar verwachting 2015). Het huidige sportbesluit vraagt om een actief dienstbetoon en dat werkt door in de taakverdeling van gemeente en gebruikers. Mocht het sportbesluit verdwijnen, dan zijn er geen fiscale beletsels om taken te wijzigen. Mocht het sportbesluit bijvoorbeeld worden aangescherpt, dan is het zaak om daar juist rekening mee te houden bij het bepalen van de diensten die namens de gemeente worden uitgevoerd.

3.

In de sportnota is ook gevraagd om transparantie in geldstromen in de sport. Het afgelopen jaar heeft de gemeente de tarieven van de binnensport geharmoniseerd en een tarievennota binnensport vastgesteld. Bij de buitensport heeft die harmonisatie nog niet plaatsgevonden en er zijn historisch gegroeide verschillen tussen gebruikers. Analoog aan de binnensport, stelt de gemeenteraad een tarievennota buitensport vast, waarin sprake is van een evenwichtige opbouw van de tarieven (tussen de buitensport onderling en tussen binnen- en buitensport).

Samenvattend kiezen we dus voor een duidelijke regierol als gemeente.

1. De gemeente Harderwijk staat voor continuïteit van sportaccommodaties op lange termijn en een redelijk kwaliteitsniveau (vastgelegd in een beheerplan). De gemeente is verantwoordelijk voor exploitatie en beheer, eventueel uit te voeren via een Stadsbedrijf.
2. De gemeente wil het takenpakket dat door (of namens) de gemeente wordt uitgevoerd beperken en een grotere bijdrage vragen van de gebruikers in zelfwerkzaamheid (desgewenst kunnen ze hun werkzaamheden ook laten uitvoeren door derden). Dit onderdeel zal de gemeente uitvoeren na duidelijkheid over de toekomst van het sportbesluit.
3. De gemeente Harderwijk streeft naar transparantie en evenwichtige financiële verhoudingen in de sport (buitensport onderling en in verhouding met de binnensport). Analooq aan de binnensport zal voor de buitensport de tarieven worden geharmoniseerd.

